

'Wrang? Nee, de boot heeft een goed karma'

Oude en nieuwe Amsterdammers wisselen op het IJ verhalen uit.
ROY DEL VECCHIO

AMSTERDAM

In juli 2013 vervoerde de kleine vissersboot nog 282 vluchtelingen over de Middellandse Zee. Gistermiddag waren er 12 mensen - oude en nieuwe Amsterdammers - toegestaan op diezelfde boot, voor een vaart over het IJ.

RUBEN WISSING

Op de kop van de Dijkgracht, bij cultureel centrum Mediamatic, melden zich twaalf mensen - Amsterdammers die hier al lang wonen en nieuwkomers uit Eritrea, Syrië, Irak en Chili. Ze kijken naar de opgeknapte Meneer Vrijdag (een vrije vertaling van de Arabische naam), die daar in het water ligt. Meneer Vrijdag is het vlaggenschip van rederij Lampedusa - die is vernoemd naar het Italiaanse eiland waar de vluchtelingenboot vanuit Egypte in juli 2013 is gestrand.

De boot, elf meter lang en drie meter breed, is kleurrijk en gezellig aangekleed voor een zomerse tocht op het water. Het contrast met de 217 Eritreeërs en 65 Ethiopiërs die op deze boot de Middellandse Zee hebben getrotseerd, is groot.

Awot, een jonge Eritreeër die zelf per boot naar Europa is gekomen, vindt het idee op zo'n boot te stappen niet eng. "Ik vertrouw jullie," grapt hij naar een medepassagier.

Pure wanhoop

Kunstenaar en initiatiefnemer van rederij Lampedusa, Teun Castelein, zegt dat het niet wrang is en boot die is gebruikt voor mensensmokkel nu als recreatieboot te laten varen: "Er zijn 282 mensen uit pure wanhoop vertrokken, maar tegelijkertijd deden ze dat uit dapperheid en kwamen ze allemaal veilig aan. De boot heeft een goed karma."

Eenmaal varende wisselen oude en nieuwe Amsterdammers verhalen uit over hoe het is je land te moeten ontvluchten en vooral hoe dat in de praktijk gaat. Ook wordt gesproken over hoe het leven als (ex-)vluchteling in Amsterdam is.

De een leert Nederlands en moet diezelfde avond nog terug naar het azc in Ter Apel. De ander woont al jaren in Amsterdam, citeert een versregel uit Herinnering aan Holland van Hendrik Marsman en vertelt trots, wanneer de boot langs het Muziekgebouw aan 't IJ vaart, dat hij daar heeft gespeeld.

Gitaar

Koerdische Mounir heeft zijn muzikale carrière in Nederland kunnen voortzetten nadat hij Irak heeft moeten ontvluchten toen Saddam Hoessein daar aan de macht was. Hij vertelt over de gevaarlijke reis die hem van Iraaks-Koerdistan, Jordanië, Turkije en Albanië uiteindelijk naar Amsterdam heeft gebracht. Hij onderbreekt zijn verhaal voor een tweetal traditioneel Koerdische liederen, waarbij hij zichzelf begeleidt op gitaar. Het brengt een vredige sfeer op de boot.

Dat muziek een belangrijke rol speelt in het project van de rederij, heeft te maken met wat de organisatie aantrof op de gestrande boot in Lampedusa. "Tussen de kledingstukken, reddingsvesten en

olievaten vonden we een gitaar. Je vraagt je af of iemand van die 282 mensen muziek maakte tijdens de reis of muzikale aspiraties had in Europa," zegt Castelein.

Pleziervaart

Teun Castelein vindt dat de pleziervaart in Amsterdam de variatie die hij met Rederij Lampedusa biedt, goed kan gebruiken. "Eigenlijk wilde ik de boot vorig jaar tijdens Sail laten meevaren, maar de rest van de crew wees me op het beeld dat het zou creëren," zegt hij. Meneer Vrijdag zou tussen alle tallships en plezierboten opnieuw alleen het drama van de vluchteling representeren.

"Vluchtelingen willen ook gewoon een biertje kunnen opentrekken, terwijl ze varen op de grachten," concludeert Castelein.